

**Kara Para Aklama ile Mücadelede Uluslararası
Kuruluşların Rolü**

The Role of International Organizations in Combating Money Laundering

Öz

Kara para kanun dışı yollardan sağlanan kazanç demektir. Kara para bir ülkede makro ve mikroekonomiyi, finansal sistemi ve bunlarla birlikte uluslararası piyasaları olumsuz etkilemektedir. Kara Paranın tarihsel gelişimi incelendiğinde uluslararası literatürde ilk olarak para aklama (money loundering) kavramının yer ettiği görülmektedir. Kara para aklama kavramı, kazancın suçtan sağlandığını, dolayısıyla da kirli olduğunu ve onu kullanabilmek için aklamayı temizlenmesi gerektiğini ifade eder. Kara para aklayıcıları devletin, kamu düzeni için uygulamaya koyduğu yasaları çiğneyerek toplum düzenini bozmakta, kamu otoritesine ve vatandaşlara zarar vermektedir. Suç çeteleri öncül suç neticesinde sağladıkları suç gelirinin müsadereye konu olmasını engellemek için bahse konu kara parayı çeşitli yöntemlerle aklamaktadır. Bu çalışmada gün geçtikçe büyüyen, ülkelerin ulusal ve uluslararası güvenliğini tehdit eden ve ekonomik istikrarsızlığa neden olan kara para ve kara para aklama faaliyetleriyle mücadele konuları ulusal ve uluslararası yönleriyle ele alınarak bu konudaki gelişme ve düzenlemeler ile ulusal ve uluslararası kuruluşların faaliyetleri incelenmektedir. Çalışmada elde edilen sonuca göre, kara para aklama ile mücadelede devletler açısından uluslararası işbirliğinin önemli olduğu ve daha verimli bir mücadele için ülkelerin bilgi akışını hızlandırarak ikili anlaşmalar yapması gerektiğinin faydalı olacağı anlaşılmış olup ülkelerin kendi iç hukuk düzenlemelerini günümüz şartlarına göre gözden geçirmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Abstract

Black money means illegal income. Black money negatively affects the macro and micro economy, financial system and international markets in a country. When the historical development of black money is examined, the first appeared concept in the international literature is money laundering. The concept of money laundering means that the income is obtained from crime, therefore it is dirty and must be laundered and cleaned in order to use it. Money launderers violate the laws that the state has put into practice for public order, disrupting the social order, harming the public authority and the citizens. Criminal gangs launder the money in question through various methods in order to prevent the proceeds of crime obtained as a result of the predicate crime from being confiscated. In this study, the issues of combating money and money laundering activities, which are growing day by day, threatening the national and international security of countries and causing economic instability, are discussed from national and international perspectives, and the developments and regulations on this issue and the activities of national and international organizations are examined. According to the results obtained in our study, it has been understood that international cooperation is important for states in the fight against money laundering and that countries should make bilateral agreements by accelerating the information flow for a more efficient fight, and it has been concluded that countries should review their domestic legal regulations according to today's conditions.

Giriş

Kara para yasa dışı faaliyetlerden elde edilen kazanç olarak ifade edilmektedir. Kara paranın aklanması ise kanun dışı iş ve işlemlerden elde edilen gelire, yasal bir görünüm kazandırmak için

Bilal Doğan

Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, SBE, İktisat ABD,
doganbilal79@hotmail.com,
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-9992-5841>

Abdunnur Yıldız

Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, İİBF Maliye Bölümü, abduunnur@firat.edu.tr,
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-6068-3363>

Article Type / Makale Türü

Research Article / Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Kara Para, Aklama Suçu, Aklama Yöntemleri, MASAK

Keywords

Black Money, Money Laundering, Laundering Methods, MASAK

Bilgilendirme

Bu çalışma "Kara Para Aklama ve Mali Suçlarla Mücadelede Uluslararası ve Ulusal Kuruluşların Rolü" başlıklı Bilal Doğan'ın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

JEL Codes: E26, B26, D53

Submitted: 12 / 08 / 2021

Accepted: 16 / 09 / 2021

bilinçli bir şekilde suç gelirinin kaynağının gizlenmesi faaliyetidir. Literatürde kirli para olarak da ifade edilen kara para daha çok uyuşturucu kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, fuhuş ve insan ticareti gibi suçlar neticesinde elde edilir.

Kara paranın tarihi incelendiğinde M.Ö 2000'li yıllara kadar uzandığı görülmektedir. Bu dönemde Çinli tüccarların kara para aklama faaliyetine benzer biçimde işlemler yaptıkları tespit edilmiştir. Ancak kara para aklama faaliyetinin bir kavram olarak uluslararası literatüre girişi ve mücadele edilmesi gereken bir problem olarak algılanması 1970'li yıllarda gerçekleşmiştir.

Suçtan sağlanan gelir olan kara para ve kara para aklaması ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarına büyük zararlar vererek mevcut iktisat politikalarını aşındırmaktadır. Ayrıca ülkelerin mali yapılarında tahribata yol açarak, ekonomideki sektörlerde rekabeti bozmakta ve haksız kazanç sağlanmasına neden olmaktadır.

1980'li yıllardan itibaren teknolojik alanlardaki gelişmeler finansal birleşmeyi kolaylaştırarak uluslararası piyasaların hızla gelişmesine neden olmuştur. Bu bağlamda yeni finansal araç çeşitleri ortaya çıkarken; bilişim sistemleri sermaye piyasalarındaki finansal bütünleşmeye aracı olmuştur. Kanunsuz yollardan elde edilen kirli para bir an önce aklanıp beyaz hale büründürülerek mali sisteme enjekte edilerek sahiplerine büyük bir iktisadi güç sağlarken buldukları hukuk devleti yapısına zarar vererek terörün artmasına yol açmaktadır.

Kara parayla mücadelenin etkin ve başarılı olabilmesi için uluslararası alanda işbirliğine gidilerek ortak mücadele konusunda düzenlemeler yapılması zorunlu hale gelmiştir. İşe bu bağlamda Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği (AB) başta olmak üzere Viyana Konvansiyonu, FATF (Mali Eylem Görev Gücü) gibi uluslararası girişimler sayesinde kara parayla mücadelede başarılı sonuçlar alınmaktadır.

Uluslararası alanda kara para aklamayla mücadelede uluslararası örgütler kurularak ve sözleşmeler imzalanarak mücadele edilirken, Türkiye'de de bu çerçevede mali istihbarat birimleri aracılığıyla mücadele edilmektedir.

1. Kara Para ve Kara Para Aklama Kavramı

Kapitalist dünya sisteminde liberalleşme olgusu olumlu etkilerinin yanında ekonomilerde olumsuz etkilere de neden olmuştur. Bu olumsuzluklardan birisi de kaynağı resmi olarak belli olmayan paranın yani kara para olarak adlandırılan gelir ve kara paranın aklama sürecidir. İnsanların gerek paraya olan düşkünlükleri ve daha fazla para kazanma hırsları gerekse ahlaki yönden yozlaşmış olmaları onları her ne pahasına olursa olsun kanun kural tanımaksızın para kazanmaya yöneltmektedir.

Globalleşen dünyada bankacılık sektöründe ve bilgi-iletişim alanındaki önemli gelişmeler ülkeler arasındaki sınırların kalkmasına neden olurken; organize suç örgütleri bu gelişmelerden yararlanarak sınır ötesi faaliyetlerini daha da artırarak suç gelirlerini aklamaya çalışmaktadır. Bu durum dünya ekonomisinde büyük ekonomik sorunlara neden olmaktadır. Bundan dolayı kara para aklamayla mücadelede daha kesin çözümler için uluslararası işbirliği ve yardımlaşma zorunlu bir hal almıştır (Kaçar, 1999: 16).

Kara paranın literatürde farklı tanımları bulunmaktadır. 4208 sayılı Kanunda kara para, kanunların ve kanun maddelerinin suç saydığı fiillerin işlenmesiyle elde edilen para, her türlü kıymetli evrak, mal, gelir ve para birimlerinin birbirlerine dönüştürülmesiyle elde edilen menfaatlerin tamamını kapsamaktadır (Erdağ, 2007: 116). Ekonomik anlamda kara para; yasaların suç saydığı fiillerin yanı sıra ekonomik hayatın düzenlendiği kuralların yok sayılmasıyla elde edilen getiri olarak tanımlanabilir (Şahin, 2010: 155).

Toplum nezdinde kara para olarak bilinen bir suçun kara para olarak adlandırılabilmesi için, bahse konu paranın hukuki anlamda kara para olması gerekmektedir. Örneğin; sahte evrak düzenlenerek yapılan bir dolandırıcılık sonucunda elde edilen bir miktar paranız olsun, bu sosyal anlamda ve ahlaki anlamda kara para olarak değerlendirilir. Çünkü bu para toplumun tasvip etmediği, toplumun ahlak kurallarına uymayan bir şekilde kazanılmıştır (Öztürk, 2004: 17).

2. Tarihsel Süreçte Kara Para Aklama

Suç ve kazanç arasındaki ilişki insanoğlunun tarihi kadar eskidir. Paranın icadıyla bu ilişki artık daha somut hale gelmiştir. Bilim insanlarının yaptıkları incelemelerde Asurlular döneminde ticaret adamlarının Anadolu'ya sattıkları mallardan dolayı devlete vergi ödemelerinde sahte belgeler düzenleyerek ya da eksik beyanda bulunarak daha az vergi ödedikleri ortaya çıkarılmıştır (Çelik v.d., 2000: 5). Ayrıca M.Ö Çinli tacirlerin, kazançlarının belirli bir kısmına devlet tarafından karşılıksız olarak el konulmasını engellemek amacıyla servetlerini gizledikleri, mallarının yerlerini değiştirdikleri, hatta mallarından devlete pay vermemek için ülke dışında yatırım yaptıkları bilgisine ulaşılmıştır (Erdoğan, 2009: 122).

Aklama teriminin ortaya çıkışı, 1900'lü yılların başlarına uzanmaktadır. Amerikalı ajanların Şikago'da takibe aldıkları Al Capone isimli gangsterin çeşitli suçlardan özellikle alkol kaçakçılığında elde ettiği kazançları, sahibi olduğu çok sayıdaki çamaşırhaneden elde edilmiş gibi gösterdiği ve elde ettiği kara paralara da bu şekilde yasal geçerlilik kazandırdığı anlaşılmıştır. Bundan dolayı bu olaydan hareketle çamaşır yıkanması olayından esinlenerek 'para aklama' ve 'para yıkama' terimleri literatüre dâhil olmuştur (Aydınsakir, 2008: 3).

Uyuşturucu çetelerinin 1960'lı yıllarda kara para aklama da kendilerini göstermeye başlaması ve bu tehdidin zirveye ulaşmasıyla birlikte uluslararası arenada hassasiyet artarken 19 Aralık 1988'de Viyana Konvansiyonu ve 8 Kasım 1990'da Strasburg Konvansiyonu Sözleşmeleri imzalanarak kara parayla uluslararası mücadelede ilk adımlar atılmıştır. Türkiye Viyana Konvansiyonu'na 22 Kasım 1995'de katılmıştır (Masak, 2000).

Daha önceki uygulamalarda bu tür suç örgütlerine uygulanan para cezaları ve hapis cezaları caydırıcılık sağlamamışken suç gelirlerine el konulması özellikle uyuşturucu ve insan ticareti yapan suç örgütlerine büyük darbeler vurmuştur. Aklamayla ilgili olarak Amerika Birleşik Devletleri 1986, Fransa 1987, İtalya 1989, Japonya ve Hollanda 1991, Brezilya ise 1996 yıllarında mevzuatlarında kara para ve aklamayla ilgili düzenlemeler yapmışlardır (Yetim, 2000: 5).

3. Kara Para Aklama Aşamaları

Aklama yöntemlerinin tamamına yakında suç gelirleri benzer aşamalardan geçirilerek mali sisteme aklanmış para olarak entegre edilmektedir. Kirlenmiş çamaşırların çamaşır makinelerinde yıkanıp aklanmasından esinlenilerek 3 aşamalı bir sistem mekanizmasına ulaşılmıştır. Bu aşamalar yerleştirme (Placement) makineye atılması, ayırıştırma (Layendering) çamaşırların yıkanması ve bütünleştirme (Integration), temizlenerek makineden çıkarılması ve paranın aklayıcıya geri dönmesidir (Güner, 2003: 27).

3.1. Kara Para Aklamada Yerleştirme (Ön Yıkama) Aşaması

Ön yıkama tabiriyle de adlandırılan yerleştirme aşaması, kaynağı gizlenmeye çalışılan para yani kara parayı aklama işleminde suçluların en çok panik yaptıkları, zorlandıkları aşamadır. Suçtan elde edilen malvarlığı değerinin yapıtaşısı olan suç ile bağının/ilişkinin belgelenmesi bu aşamada daha kolaydır (Aydın ve Yılmaz, 2014: 457).

Yerleştirme aşamasında kara para ile paranın kaynağı arasındaki bağ henüz kesilememiştir. Aklayıcı, kara parayı bu aşamada bir gerekçe uydurarak yasal zemine oturtmamıştır ve bu da aklayıcıyı zorlamaktadır. Kara parayı elde edilmiş kaynağından uzaklaştırılabilmek için kompleks ve yapı bakımından kanuni işlemlere benzeyen birçok mali işleme tabi tutulur. Bu işlemlerle denetim mekanizması by-pass edilmeye çalışılır (Ergül, 2008: 183).

Bu aşamada para çoğunlukla nakit haldedir. Kara para fiziki olarak denetimlerin daha sınırlı olduğu ülke bankalarına transfer edilebilir, daha küçük miktarlara bölünerek mevcut ülke içerisindeki bankalara yatırılabilir ya da farklı isimlerle birçok hesap açılarak değişik bankalara yatırılabilir. Sonrasında tahvil, bono gibi kıymetli kağıt alımı yapılarak ya da firma karı gibi gösterilerek mali sisteme entegre edilmektedir (Mavral, 2001: 59).

3.2. Kara Para Aklamada Ayırıştırma (Yıkama) Aşaması

Suçtan elde edilen paranın gizlenmesi aşamasıdır. Kara para aklayıcılarının işlemlerini kolay ve seri yaptıkları bu aşamada finansal sisteme dâhil olan para birçok işleme tabi tutularak son sürat ülkeden ülkeye, bankalardan aracı kurumlara, farklı hesap türlerinden başka hesaplara aktarılarak

ana kaynağından uzaklaştırılıp takip edilebilirliklerini minimuma indirmektedirler. Burada bu işlemlerle uğraşan aklayıcıların hemen hemen tamamının oldukça profesyonel olmasından ve suç dosyalarının olmamasından (sicillerinin temiz olmasından) tespit edilip yakalanmaları oldukça zor olmaktadır (Başak, 2003: 12).

Yapılan işlemlerin temelinde karışıklık, kaos oluşturma güdüsü olduğundan işlemlerin olması gerekenden fazla ve sürekli el değiştirme şeklinde yönetilmesi gizleme amacına ulaşmada aklayıcılara kolaylık sağlamaktadır (Ergül, 2001: 10).

3.3. Kara Para Aklamada Bütünleştirme (Sıkma) Aşaması

Bu aşama illegal yollarla elde edilen fonların mali sisteme tam olarak dâhil edildiği aşamadır. Yasa dışı yollardan sağlanan gelirin ana kaynağıyla ilişkisi kesilerek kanuni bir şekilde edinilmiş bir gelir olarak görüldüğü evredir. Bundan sonra kara para, üreticisi yani sahibi olan aklayıcıya geri döndürülerek kullanılabilir olması sağlanır. İşte bu kara para aklama olayı bütünleştirme aşamasıdır. Artık para hangi ülke sınırları içerisindeyse mali sisteme dâhil olarak temizlenmiş bir şekilde aklayıcısı tarafından harcanabilir (Çelik v.d., 2000: 70).

Bu aşamaya gelinceye kadar diğer aşamalarda birçok işleme tabi tutulan paranın artık kaynağının tespiti oldukça zordur. Para artık sistemle bütünleşmiştir ve kullanıma hazırdır. Para anavatanına ya da yuvaya dönmüştür. Ekonomik sisteme dâhil olan ve normal bir ticari işlemin geliriymiş gibi gösterilerek bankacılık sistemiyle yeniden bütünleştirilmesi yapılır. Bunun sonucunda paranın sisteme tamamıyla entegrasyonu sağlanan para, normal fonlardan ayrıştırıldığı için kara para olmaktan kurtarılmış olur. Anlaşıldığı üzere yerleştirme ve ayrıştırma aşamalarıyla paranın mali sisteme entegrasyonu sağlandığından mali suçluların soracağı olası bir soruya verilebilecek bir cevap artık vardır (Ergün, 2001: 11).

4. Kara Para Aklama Yöntemleri

Kara para aklama yöntemleri; legal olmayan bir şekilde kazanılmış olan paranın farklı yöntemler kullanılarak kanuni yoldan kazanılmış bir görünüm sağlanabilmesi için yapılan işlemlerdir.

4.1. Şirinler Yöntemi (Smurfing)

Bu yöntem suç gelirlerinin aklanmasında en meşhur ve en çok bilinen yöntem olup çok sayıda iştirakçinin katılımıyla vücut bulur. Smurfing terimi ilk olarak Amerika'nın Florida eyaletinde mali polis ekiplerinin düzenledikleri bir soruşturmada gün yüzüne çıkmıştır. Mali şube yetkilileri soruşturma esnasında kanunsuz yollardan elde edilen paranın, birçok kişi tarafından farklı farklı bankalara ya da aynı bankanın birçok şubesine yatırıldığını, bu yöntemin suç şebekeleri tarafından organize bir şekilde kullanıldığı sonucuna varmışlardır. İşte Floridalı yetkililer bu işlemleri yapanlara, ünlü Şirinler çizgi filmdeki küçük şirinlerden esinlenerek 'Şirin' (Smurf) adını vermişlerdir (Mavral, 2003: 66).

Aklayıcılar bu yöntemini kullanarak devletlerin uyguladıkları kanuni limitlerin altında işlem yaparak yapılan işlemlerle ilgili yetkili kurumlara bilgi verme ya da kimlik bildirme zorunluğundan kendilerini bertaraf etmiş olurlar. Örneğin Türkiye'de 20.000 TL üzerindeki mali fon hareketleri incelemeye ve takibe alınıyorsa aklayıcı bankalar aracılığıyla yaptığı işlemleri ya da transferleri daima bu belirlenen tutarın altında tutarak dikkat çekmeyecek ve kimliğinin tespit edilmesini engelleyecektir.

4.2. Parçalama Yöntemi

Suç gelirlerini nakit halinden kurtarmanın bir diğer yöntemi parçalama (structuring) yöntemidir. Kanunsuz ve yasadışı yollardan sağlanan gelirin şirinler yönteminde olduğu gibi birçok insan kullanılarak kendi nam ve hesaplarına işlem yaptırılması her zaman olanaklar dâhilinde olmayabilir. Daha yaygın olarak kullanılan bu yöntemde birden fazla kişi yerine tek kişi çok sayıda işlem gerçekleştirmektedir (Karaduman, 2013: 19).

Bir devlette meydana gelmiş örnek bir olayda 30 milyon dolara yakın bir suç gelirinin aklanarak Ekvator ekonomisine dahil edilebilmesi için her biri yaklaşık 550-600 dolar olan parçalara bölünerek 40.000 kadar işlemle nakledildiği ortaya çıkarılmıştır (Çelik v.d., 2000: 86).

4.3. Vergi Cennetlerini Kullanma Yöntemi

Vergi cennetleri, genellikle kıyı bankacılığı (off-shore) ya da paravan şirketler aracılığıyla suçtan sağlanan gelirleri aklamamanın kısmen kolay olduğu ve kullanıldığı yerlerdir (Ünlü, 2019: 163). Vergi cenneti tabiri ile reel olarak ülkeye yatırım kazandırmaya çalışmayan ancak esnek vergileme kanunlarıyla ve katı banka gizlilik kurallarıyla yabancı sermayenin ülkeye gelmesini teşvik eden, aynı zamanda vergi kaçakçılığına da imkân sağlayan ülke tanımlanmaktadır (Addison, 2009: 711).

Vergi cenneti olarak bilinen ülkelerde piyasaya yabancı sermayenin çekilebilmesi amacıyla vergi ve bürokratik engellemelerden uzak denetimsizlik avantajı sunulmaktadır. Vergi cenneti olarak bilinen ülkeler, genel olarak nüfusun az olduğu ancak çok miktarda uluslararası şirketin faaliyet gösterdiği, birçok banka ve şubesinin olduğu dolayısıyla suçlardan elde edilen gelirlerin aklanması açısından tabiri caizse biçilmiş kaftanlar olarak tanımlanabilir (Güner, 2003: 243).

Liechtenstein, Kıbrıs Rum Kesimi, Man Adası, San Marino, Tonga, Barbados, Bahama Adaları ve Bahreyn vergi cenneti olarak sayılan ülkelerden bazılarıdır.

4.4. Oto Finans Yöntemi

Bu yöntemde uygulanan sistem oldukça basittir. Aklama işlemini yürüten şahıs parasını öncelikle yurtdışındaki bir bankaya transfer eder. Bulduğu ülkedeki herhangi bir bankaya giderek kredi talebinde bulunur ve daha önce yurt dışındaki bankaya yatırdığı suç gelirini yani fonu kredinin karşılığı olarak teminat gösterir. Devamında kendi ülkesinden çektiği krediyi bilinçli olarak ödemez ve bundan dolayı da vadesi geçen kredi için yurt dışındaki bankada teminat olarak gösterdiği paraya haciz konulur. Buna karşılık olarak kara para haciz işlemiyle de olsa yurda geri getirilerek aklama işlemi ile de tamamlanır (Çakın, 2019: 92-93).

Örnekle anlatacak olursak suç geliri sahibi yurt dışında bir X bankasına suçtan elde ettiği geliri yatırır. (Bu aşamada takibinin zorlaştırılması amacıyla para buradan da farklı bir ülkeye gönderilebilir). Sonra şahıs kendi ülkesinde Y bankasına giderek ve X ülkesindeki parasını da teminat göstererek konut, ihtiyaç vb. kredi talebinde bulunur. Y bankası teminat garantisini de olduğundan bu krediyi onaylar ve parayı aklayıcıya verir. Aklayıcı almış olduğu krediyi yatırım şeklinde değerlendirir ancak Y bankasına bu krediyi geri ödemez. Y bankası da krediyi tahsil edemediği için şahsın X bankasında teminat olarak gösterdiği parasını haciz yoluyla alır. Bu işlemlerin sonucunda kara paranın sahibi suç gelirini aklamış olur ve parasını artık ekonomik faaliyetlerde rahatça kullanır (Şahinler, 2006: 92).

4.5. Hayali Şirketler Aracılığıyla (İthalat ve İhracat)

Hayali ihracat; bir malın gerçekte ihraç edilmemesine rağmen ihraç edilmiş gibi gösterilmesidir. İhracata konu olan malların kıymeti, miktarı farklı gösterilmektedir. Hayali ihracat-ithalat aslında birbirini içine girmiş, karışık işlemler olup, uygulaması kolay işlemler değildir. Yurt içi ve yurt dışında anlaşmalı firmalar, gümrük çalışanları hatta mali müşavirlerin işin içinde olmaları gerekmektedir. Bu nedenle hayali şirketler üzerinden aklama yöntemi daha çok çeteler üzerinden yapılmaktadır. Zaten bu şirketlerin kuruluşlarının ya asıl ya temel amacı suç gelirlerinin aklanmasına olanak sağlamaktır (Değirmenci, 2007: 105).

Bu şirketlerde sır saklama zorunluluğu olduğundan sahipleri veya sermaye ortaklarının öğrenilmesi oldukça zordur. Aynı zamanda normal faaliyette bulunan şirketlerden ayırt edilmeleri de oldukça güçtür. Teknik altyapıları titizlikle dizayn edilmektedir (Güner, 2003: 267).

Paravan şirketler ile hayali şirketler birbirlerinden farklılıkları olan şirketlerdir. Hayali şirketler sadece evrak üzerinde kurulan şirketlerdir ve en büyük gaye kara para aklanmasıdır. Paravan şirketler ise bulunduğu ülkede kanunlara tabi olarak kurulur, hem normal ticari işlemlerini yapar, hem de kara para aklamasında faaliyet gösterirler (Ergül, 2001: 36).

4.6. Kumarhaneler ve Gazinolar (Casinolar) Aracılığıyla

Casino ve kumarhanelerden elde edilen kazançlar Türkiye ve birçok ülke tarafından kanunsuz yollardan elde edilen gelir niteliğinde olmasının yanında bu tür yerler konusu suç teşkil eden paraların kolay bir şekilde aklanabildiği yerlerdir. Bazı ülkeler kumarhane ve casinoların ülkeye döviz girdisi sağlamalarından dolayı, ticari bir işlem olarak değerlendirirler de Türkiye’de 11 Şubat 1998’de tamamen kapatılmıştır (Değirmenci, 2007: 76).

Kara para aklayıcıları yüklü meblağlardaki suç gelirini anlaşılmaya vardıkları casinolara yatırır ve yetkilisinden herhangi bir bildirim yapılmamasını talep ederler. Aynı zamanda işbirliği yapılan şirket sahibi kara parayı sanki kumarhanenin normal geliri gibi göstererek kara para aklama faaliyetini sonlandırmış olur (Ergün, 2005: 29).

2000'li yıllardan önceki dönemlerde ABD'nin Las Vegas eyaleti son zamanlarda da Çin'in Mocau kenti tabiri caizse Asya Kıtasının Las Vegas'ı haline gelerek kumarbazların ve kara para aklayıcılarının yeni gözdesi olmuştur. Bu kentte kumar oynanması ve oynatılması yasal olup kara paranın aklanabilmesi için her türlü imkânın sunulduğu olağandışı kumarhane ve casinolar bulunmaktadır. 2004 yılında Çin'de bulunan bu tür mekânlarda yıllık aklanmış kara paranın 10 milyar doları aştığı tahmin edilmektedir (Ergün, 2005: 39).

4.7. Borsa Aracılığıyla

Borsayı; aracılar tarafından alıcı ve satıcıların bir araya getirildiği teşkilatlandırılmış bir pazar olarak tanımlayabiliriz. Sermaye piyasasında yapılan işlemlerin anlık olarak işleme konulması ve işlemlerin uluslararası boyutunun olması bu piyasaları kara paraların aklanabilmesi için cazip hale getirmektedir (Mavral, 2001: 78).

Borsalarda yapılan işlemlerde güvenlik açıklarının bulunması kara para aklayıcılarının iştahını kabartmaktadır. Güvenlik açıklarının temelinde piyasada alım ve satımı yapılan kâğıtların hamiline olmasından kaynaklanmaktadır. Hamiline varlıklarda al-sat yapılırken kimlik tanımlaması zorunluluğu yoktur. Kara para aklamak isteyenler borsa aracılığıyla kara para aklama fiilinde ilk önce nispeten daha küçük ölçekte bir şirketi gözlerine kestirerek bu şirketin hisselerinin %50'den fazlasını satın alarak işlemlere başlarlar (Mete, 2006: 28).

Şirketin büyük hisselerinin çoğunluğu ellerinde olduğu için önce yönetim kurulu başkanı seçilirler ve akabinde üye ve yöneticileri seçerek şirketteki varlıklarını kanıtlarlar. Daha sonrasında ise şirketin hisseleri kimliği belli olmayan off-shore olarak bilinen şirketlere aklayıcının parası karşılığında sunulur (Sırma ve diğerleri, 2015: 114).

Kara para aklayıcıları tarafından kolayca temin edilebilen makul düzeyde bir sermaye ile aklayıcılar manipülasyona ivme kazandırır. Hemen hemen hiç değeri olmayan paravan şirkete ait hisse senetleri kara para aklayan kişilere halka arz edilmesi yoluyla piyasa değerinin çok altında tahsisli işlem olarak ihraç edilir (Sırma ve diğerleri, 2015: 114-115).

4.8. Kıyı Bankacılığı (Off Shore) Aracılığıyla

Off Shore bankacılık olarak da bilinen kıyı bankacılığı, bulunduğu ülke dışından sağlanan gelirin ülkeye getirilmeden elde edildiği ülke ya da başka bir ülkede değerlendirilmesi için yapılan işlemler için kullanılan bir terimdir. Kıyı bankaları faaliyette buldukları ülkenin resmi parası dışında bir para birimi ile işlem yaparlar. Suçtan elde edilen kara paranın aklanabilmesinin ilk etabı olan yerleştirme faaliyetinin yaygın olarak kullanıldığı yöntemdir (Yılmaz, 2017: 8).

Kıyı bankacılığını uygulayan ülkelerde bankacılık sektörünü düzenlemek için uygulanan kanun ve yönetmelikler off shore bankalar için uygulanmaz. Dolayısıyla günümüzde off shore bankacılık faaliyetinin uygulandığı ülkelere de bu bankalar, yasal olarak kurulan ancak etik olmayan para kazanma merkezi haline gelmiştir (Eğilmez, 2019: 325).

Özellikle kıyı bankacılığının uygulandığı ülkelere de mali piyasalara sunulan maksimum serbestlik ve piyasalar üzerindeki sınırlandırmanın kaldırılmış olması ve en önemlisi bu bankalarda işlem yapan aklayıcıların yakalanma riskinin hemen hemen hiç olmaması kara para aklama suçunun işlenebilmesini kolaylaştırmaktadır (Aydoğan ve diğerleri, 2016: 16).

4.9. İletişim Teknolojisi Aracılığıyla

Bir diğer kara para aklama yöntemi olan iletişim teknolojilerinden yararlanma yönteminde suç geliri sahibi örgüt mensubu özellikle uyuşturucu alış verişi sonucunda karşı taraftan nakit para alma yerine ona kendi adına kayıtlı olan ya da kiralık olabilen 900'lü ya da 850'li hatların numarasını verir. Bu hatlardan verdiği numarayı arattırarak alacağının tahsilinin karşılığı süre kadar konuşma sağlanarak parasını tahsil eder (Akar, 1997: 72-73).

4.10. Piyango ve Talih Oyunları Aracılığıyla

Bu yöntemin uygulaması oldukça basittir. Öncelikle talih oyunlarının birinden ikramiye kazanan kişi bulunur ve kara para aklayıcısı bu ikramiye sahibine ikramiyesinin üzerinde bir miktar teklif ederek anlaşmaya çalışır. İkramiye sahibi çoğu zaman bu teklifin içinde tehdit ve şiddet de barındırdığından isteyerek ya da istemeyerek bu teklifi kabul etmek zorunda kalır. İkramiye sahibi şahıs parasını alarak kupon yada bileti aklayıcıya teslim eder. Aklayıcı kuponunu alarak bunu paraya çevirir ve kara parasını talih oyunundan kazanmış gibi yasal bir görünüm sağlayarak kullanmaya başlar (Aydınsakir, 2008: 29).

4.11. Kripto Para Aracılığıyla

Kripto; Türkçeye gizlenen, saklı olan olarak çevrilmiş bir kelime olup, para ile bir araya gelince şifreli para birimi anlamında kullanılmaktadır. Kripto para bir merkezi otorite ya da kuruma bağlı olmayan internet aracılığıyla kullanılan sanal para birimidir. Günümüzde bu sanal para ile gerçek parayla olduğu gibi harcama yapılabilmektedir. Gizliliği sanal olmasından kaynaklanan kripto para TL, dolar gibi basılı ve fiziksel olarak değil, bilgisayar kaydı olarak bulunmaktadır. Kripto paralardan en bilinenleri Bitcoin, Namecoin, Ethereum ve Devcoin'dir. Kripto paralar ülkelerin ekonomik durumlarından etkilenmezler çünkü herhangi bir merkez bankasına bağımlı değildirler. Otoriteler tarafından denetlenemedikleri için de bu hesaplar dondurulamaz ve el konulması da mümkün değildir. Kripto paralar ile kimlik bilgileri açıklanmadan para transferi yapmak mümkündür. Merkezi otoriteler tarafından izlenip denetlenmesinin zor olması, şüpheli işlemleri takip edecek ve bildirecek herhangi bir yönetim biriminin bulunmaması gibi sebeplerden dolayı kripto para ile kara para aklama suçunun işlenmesi oldukça olası bir durum olarak görülmektedir (Eğilmez, 2019: 347).

Yeni teknolojilere hızlıca uyum sağlayan kara para aklayıcıları için kripto para birimleri ve teknolojileri adeta biçilmiş bir kaftandır. Günümüzde hızla gelişim gösteren teknoloji bizler istemesek bile suç faaliyetlerinde de kullanılmaktadır. Kripto paraların yasa dışı faaliyetlerde kullanıldığının en önemli kanıtı 2013 yılı itibariyle Bitcoin piyasasının %80'ine sahip olan Silkroad çevrimiçi alışveriş sitesinin FBI tarafından uyuşturucu ticareti, silah satışı gibi faaliyetlerde bulunmasından dolayı kapatılmasıdır. Firmanın 2011-2013 yılları arasında 1,2 milyar dolarlık 9,5 milyon Bitcoin elde ettiği açıklanmıştır (Bozdoğanoglu, 2014: 9).

5. Kara Para Aklama İle Mücadelede Uluslararası Kuruluşlar

Kara para ve aklanmasıyla birlikte bir mücadele için ülke yasalarının birbirleriyle paralellik göstermesi, uyumlu olması ve her türlü gelişmede işbirliğinin sağlanacağı iletişim kanallarının açık olması şarttır. Yenidünya düzeni içerisinde ekonomik hayatın sürekli gelişmesi ve çeşitlenmesi, finansal piyasaların derinleşmesi, teknolojik gelişmeler vs. mali suçlarla mücadelenin başarıya ulaşabilmesinde yerel ve bölgesel mücadelenin yanında uluslararası işbirliği ve uluslararası kuruluşların önemini ortaya koymuştur (Çelik ve diğerleri, 2000: 12).

5.1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi

Avrupa Konseyi Uzmanlar Komitesi 1977-1980 dönemi arasında yaptığı çalışmalar sonucunda "suç kaynaklı paranın saklanması ve aktarılmasına karşı önlemler hakkındaki tavsiye kararını" düzenlemiştir (İpek, 2000: 50). Bahse konu tavsiye kararının, kara para aklamanın önlenmesi ve caydırılmasına yönelik ilk uluslararası eylem olması dikkate değerdir (Şahinler, 2006: 161).

Avrupa konseyi tavsiye kararında; kara para aklama olayının daha çok bankalar üzerinden yapıldığını, bankaların önleyici bir rol üstlenmesi gerektiğini, bu gereksinimden dolayı da üye devletlerin bankacılık sistemlerinde, yenilikler, değişiklikler yapmaları konusunda tavsiyede bulunmuştur. Anılan tavsiye kararında, bankaların öncelikle yaptıkları iş ve işlemlerinde müşterilerinin kimlik bilgilerini istemeleri ve bunu kayıt altına almaları, banka yönetimlerinin kendi personeline, müşteri kimlik bilgisi sorma-doğrulama, müşterilerin şüpheli tavır ve davranışları karşısında olumsuzluğu tespit edebilme gibi konularda eğitim vermeleri konularında tavsiyeler yer almaktadır (Berber, 2019: 43).

5.2. Basel Komitesi

Kapitalist ekonomik sistemin bir sonucu olan küreselleşme toplumun her alanında kendisine hareket alanı bulduğu gibi suç olgusunu da etkilemeyi başarmıştır. Organize suç örgütlerinin suç kaynaklı elde ettiği kazançları aklama faaliyetlerinin yaygınlaşması Basel Komitesi'ni de harekete geçirmiş ve bir dizi ilke kararları alınmıştır (Aydın, 2008: 198-199) .

Basel Komitesi G-10 ülkeleri tarafından 1975 yılında kurulmuştur. Komitenin kuruluş gayesi üye ülkeler arasındaki koordinasyonun ve işbirliğinin artırılması, bankacılık sektöründeki denetimlerin standartlaştırılmasıydı. 1988 yılının 12 Aralık tarihinde Basel Komitesinin üyeleri olan, Amerika Birleşik Devletleri, İsveç, İtalya, Belçika, Hollanda, Kanada, Birleşik Krallık, İsviçre ve Lüksemburg devletlerinin bankacılık düzenleme ve denetleme birimleri ile merkez bankaları üst düzey yöneticileri bir araya gelerek kanunsuz olarak elde edilen gelirlerin, özellikle de uyuşturucudan sağlanan paraların aklanmasında ve saklanmasında bankaların aracı olarak kullanılmaması için bir takım ilkeler belirlemişlerdir (Gilmore, 1992: 8).

Basel Komitesi tarafından, bankacılık sektörü kullanılarak kara para aklanmasının önlenmesine yardımcı olabilmek için düzenlenen ilkeleri sıralayacak olursak (Saatçi, 1996: 23):

1) Bankalarda işlem yapan müşterilerin kimlik tespiti titizlikle yapılacaktır. (müşterini tanı ilkesi)

2) Banka yönetimleri şüpheli gördükleri işlemlerle ilgili düzenledikleri formları ilgili makamlara derhal göndermelidir

3) Bankalar kesinlikle şüpheli işlemlerden uzak durmalıdırlar. Komite tarafından yayınlanan bu ilke kararları 10 üye devlet tarafından hazırlansa da kara paranın aklanmasının önlenmesinde ve mücadele edilmesinde atılmış önemli adımlardan biridir.

5.3. Birleşmiş Milletler Viyana Konvansiyonu

Kara para aklamanın suç olarak kabul edilmesi dünyada ilk olarak organize suçların yoğun olduğu A.B.D ve İtalya'da yasal düzenlemelerde yer almıştır. Uluslararası hukuk alanında gerek yol gösterici olması gerekse suçluların cezalandırılması bağlamında uygulamaya konulan uluslararası düzenlemelerden bir diğeri de Birleşmiş Milletler Viyana Konvansiyonudur (Güner, 2003: 339-340).

19 Aralık 1988'de Birleşmiş Milletlerin denetimi altında imzaya açılan sözleşme 1990 yılı Kasım ayında yürürlüğe girmiştir. Sözleşenin en temel amacı uyuşturucu madde kaçakçılığı ve kaçakçılıktan elde edilen gelirlerle uluslararası düzeyde etkin, kapsamlı bir mücadelenin sağlanabilmesi için sözleşmeye taraf ülkeler arasında ilişkilerin kuvvetlendirilmesidir. Türkiye Kasım 1995'de Viyana Konvansiyonuna dâhil olmuştur. 2018 yılı itibarıyla da 89 ülke sözleşmeye imza atmıştır (www.masak.gov.tr/15.04.2021).

Sözleşmeden doğan yükümlülüklerinin uygulanmasında taraflar, kendi iç hukuk sistemlerinin ana hükümleri bağlamında, yasa yaparak ve idari bakımdan önlemler de dâhil gereken her türlü önlemi alıp uygulayacaklardır (Mavral, 2001: 107-108)

Özetlenecek olursa, Viyana Sözleşmesi uyuşturucu maddeler bağlamında geniş kapsamlı tutulmuştur ve uyuşturucu kaynaklı suçların tanımlaması yapılarak, ne tür yaptırımların uygulanması gerektiği, ceza kovuşturması, ceza konusu suçlara el koyma, suçluların iade edilmesi, karşılıklı olarak arazi alıp verme, yasalara yardım ve bunun dışındaki tüm işbirliği, yardımlaşma ve eğitimlerin yerine getirilmesi adına hükümlere yer verilmiştir (Güner, 2003: 340).

5.4. Strazburg Konvansiyonu

Temelinde suç olan herhangi bir faaliyetten gelir elde edilmesinin, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi ve uluslararası işbirliğinin sağlanabilmesi için Avrupa Konseyi bünyesinde oluşturulan Strazburg Konvansiyonu tarafından "Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına İlişkin Sözleşme" 01.09.1993 'de yürürlüğe girmiştir ve Türkiye tarafından 27 Eylül 2001 tarihinde imzalanmıştır (Mavral, 2001: 109).

Sözleşmede ağır suçların artık ulusal düzeyden çıkarak uluslararası düzeyde değerlendirilmesi, modern tekniklerle mücadele edilmesi gerektiğine vurgu yapılarak mücadele yöntemleri içerisinde de suçlu ile suç geliri arasındaki bağlantının kesilmesi olabileceği vurgulanmıştır. Böylelikle suçlular her defasında elde ettikleri geliri kaybedince aynı suçları işlemekten vazgeçmeleri amaçlanmıştır. Sözleşmede açık ve net bir ifade ile kara para aklama suçu yer almıştır (Aykın, 2007: 3).

Avrupa Konseyi Sözleşmesi sadece uyuşturucu madde ticareti temelli kara para aklama tanımını genişleterek hemen hemen her türlü suçtan (terör, kaçakçılık, genç kız, organ kaçakçılığı v.b.) elde edilen gelirlerin araştırılması, izlenmesi ve cezai müeyyideleri konusunda uluslararası işbirliğinin önemine vurgu yapmaktadır (Hondu, 2005: 13).

5.5. Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Avrupa Topluluğu Konsey Direktifleri

Kara paranın aklanmasıyla mücadelede dünyada ve Avrupa Topluluğu'nda (şimdiki adıyla Avrupa Birliği) bazı adımlar atılsa da 1991 yılına kadar düzenlenmiş ve uygulamaya konulmuş ortak bir eylem planı bulunmamaktaydı. Kara para aklayıcılarının serbest dolaşımdan faydalanacakları öngörüsüyle 10 Haziran 1991 tarihinde " Mali Sistemin Kara Para Aklanması Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Yönelik 91/308 Sayılı Konsey Direktifi" üye ülkeler tarafından kabul edilmiştir (Başak, 1998: 12).

Direktif esasında Viyana Sözleşmesi ile FATF'nin 40 Tavsiyesi kaynak alınarak hazırlanmıştır Konsey Direktifi'nin en temel amacı üye ülke ekonomilerinde sermaye akışında ve mali sistemde herhangi bir sınırlama ve kopukluk yaşanmadan kara parayla mücadelenin devam etmesi ve kara para aklanmasında mali sistemin bir araç olarak kullanılmasının önüne geçebilmektir. Bahse konu direktifte, suçtan elde edilen para ve bu paranın ülkelerin mali sistemlerindeki güven duygusu ve doğruluk ilkesine zarar veren etkisiyle mutlak mücadelede bir dönüm noktası olarak görülmektedir (www.masak.gov.tr/10.03.2021).

5.6. Mali Eylem Görev Gücü

Sınırları aşan bir özelliği olması münasebetiyle kara para aklama suçu herhangi bir ülkenin sadece kendi imkânları ve mücadelesiyle önlenilecek bir tehlike değildir. Bundan dolayı uluslararası sorumluluk bilincinde olan kuruluşlar bu mücadelede, tedbirler geliştirerek bu uluslararası problemle başa çıkılabilmesi amacıyla ülkelere yol göstererek yardımcı olmaya çalışmaktadırlar. Bu kuruluşlardan bir diğeri olan Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF) 1989 yılının Temmuz ayında Fransa'nın Paris kentinde toplanan G-7 zirvesinde üyeler tarafından alınan karar neticesinde kurulmuş faaliyetlerine başlamıştır (Üstün, 2003: 16-37).

FATF'nin kuruluş gayesi; dünya genelinde kara para aklamayla mücadelede alınması gereken tüm tedbirlerin uluslararası düzeyde alınmasının sağlanarak finansal sistemin aklayıcılar tarafından kullanımının engellenmesi ve devam eden süreçte de kendisini yenileyerek ve geliştirerek mücadeleye yeni politika ve standartlar üretmektir (Üstün, 2008: 26).

Adı "FATF 40 Tavsiyesine ve FATF 9 Özel Tavsiyesine Uyumun Değerlendirilmesine İlişkin Metodoloji" olan ve kısa adı AML/CFT (Anti Money Laundering and Combating The Financing of Terrorism Standards) Modeli olarak isimlendirilmiş metodolojide, belirtilen her madde için öneri metinlerine bağlı kalınarak kriterler oluşturulmuş ve öneriler, ana kriterler ve ekler olarak iki grupta toplanmıştır. Temel kriterler, yetkililerin ülke değerlendirmesinde dikkate alacakları ana temel göstergeleri, ekler ise mücadele sistemini maksimum düzeyde geliştirebilecek alternatifler olarak kabul gören ilave yöntemleri göstermektedir. Modelde her bir FATF önerisi için öngörülen 5 uyum aşaması sıralanmıştır: "Uyumlu, büyük ölçüde uyumlu, kısmen uyumlu, uyumsuz ve uygulanamaz" şeklindedir (Üstün, 2008: 28).

Türkiye, 24 Eylül 1991 tarihinde FATF'e üye olmuştur. FATF'a aralarında ABD, Almanya, Belçika, Brezilya, İsviçre, İtalya, İspanya, İsveç, Japonya, Kanada, , Türkiye, Yunanistan gibi ülkelerin olduğu 34 ülke üyedir (www.hmb.gov.tr/12.01.2021).

5.7. Güneydoğu Avrupa İşbirliği İnisiyatifi

Güneydoğu Avrupa İşbirliği İnisiyatifi -SECI'nin Merkezi Romanya-Bükreş'tedir. SECI (South East European Cooperation Initiative) yani Güneydoğu Avrupa İşbirliği İnisiyatifi 1990'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletlerinin girişimleri sonucu Balkanlar ve Slovenya'yı da içine alacak şekilde oluşturulmuş bölgesel bir örgüttür.

SECI'nin kuruluşunun temelinde, Yugoslavya'nın parçalanması ile bölgede yaşanan istikrarsızlıkların önlenerek ekonomide yeniden yapılanma çalışmalarına hız kazandırarak ve bu kalkınmaya özel sektörün de katkısıyla yenilerini eklemektir. Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Moldova, Romanya, Sırbistan-Karadağ, Hırvatistan, Macaristan, Makedonya, Türkiye, Slovenya ve Yunanistan SECI'ye üye ülkelerdir ve söz konusu mutabakat 26 Mayıs 1999'da Bükreş

kentinde imzalanmıştır. İmzalanan anlaşma içeriğinde bulunan konular arasında üye devletlerin birbirlerine yapacakları yardımlar, bilgilerin şeffaflığı ile örtüklüğü, verilerin korunması ile yetkisiz ya da yanlış veri işlemlerinde mutlak sorumluluk ve hukuki anlamda koruma, tanık ve uzman personel taleplerinin bildirilmesi, taleplerin yerine getirilmesi ve bazı muafiyetler yer almaktadır (Güner, 2003: 356).

5.8. Birleşmiş Milletler Palermo Sözleşmesi

Palermo Konvansiyonu olarak da bilinen, sınırları aşan ve örgütlü işlenen suçlara yönelik Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde yer alan örgütlerle ve suçlarla mücadele edebilmek için düzenlenen ilk uluslararası sözleşmedir. BM Genel Kurulu tarafından 15 Kasım 2000 tarihinde kabul edilen sözleşme, 12-15 Aralık 2000 tarihinde Palermo kentinde ülkelerin imzasına sunulmuştur. Sözleşmenin Palermo kentinde imzalanmasının özel bir anlamı bulunmaktadır. Mafya faaliyetlerinin yoğun olduğu İtalya'nın Palermo kenti seçilerek bir nevi suç örgütlerine mesaj vermeye çalışılmıştır. Türkiye Palermo sözleşmesini 30.01.2003 tarih ve 4800 kanun numarası ile kabul etmiştir. Sözleşmenin en temel amacı; sınır aşan olarak tabir edilen örgütlü ve organize suçların engellenmesi ve bu tür suçlarla daha kapsamlı ve etkili bir mücadele için sözleşmeye taraf devletlerin işbirliğini geliştirmektir (Aykın, 2010: 106).

Kara paranın aklanması, yolsuzluk ve adaletin uygulanmasının engellenmesi gibi suçlarda tüzel kişilerinde sorumluluk sahibi olmalarından dolayı onlarında sorumlu tutulacağı hukuki altyapının yapılması sözleşmeye taraf devletler için zorunlu kılınmıştır (Çakın, 2019: 173).

5.9. Karayipler Mali Eylem İşbirliği Gücü

Karayipler Mali Eylem Görev Gücü (CFATF) Karayipler bölgesinde otuz ülkenin bir araya gelmesiyle kara paranın aklanmasının önlenmesi ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla 1990 yılının Mayıs ayında Aruba, 1992 yılının Kasım ayında Jamaika toplantıları sonucu kurulmuş bir oluşumdur. Üye devletlerin aldıkları karar neticesinde kabul edilen mutabakat muhtırası ile BM Viyana sözleşmesi ve FATF'ın 40 tavsiye kararının benimsendiği imza altına alınmıştır (Üstün, 2008: 30).

5.10. ABD Devletler Örgütü

Amerika Devletler Örgütü ilk olarak 1889 yılında kurulmuştur. Örgütün faaliyet amacı Amerika kıtasındaki devletlerin barış ve güvenliğini sağlamak, üye devletlerin kalkınmalarına yardımcı olmaktır. Bu komisyon kara paranın aklanmasıyla mücadelede bazı öneriler hazırlayarak üye devletlerin imzasına sunmuş ve taraflarca imzalanarak kabul edilmiştir (İpek, 2000: 62-63).

Suçla mücadelede daha etkili olabilmek amacıyla uluslar üstü bir yapı olarak faaliyet gösteren ABD Devletler Örgütü tarafından hazırlanan öneriler (Akar, 1997: 33):

- 1) Uyuşturucudan elde edilen gelirlerin her ne şekilde olursa olsun kara para bünyesinde değerlendirilerek, suç gelirlerinin aklanmanın suç olarak kabul edilmesi,
- 2) Finansal sistemin kara para aklamada aracı olarak kullanılmasının önlenmesi,
- 3) Görevli makamlarca incelemelerin yapılmasıyla her türlü varlığın müsadere edilmesine veya kullanım haklarının kısıtlanmasına olanak sağlayacak düzenlemelerin yapılması ve gerekli altyapı sistemin kurulması,
- 4) Kara para aklamayla mücadelede yetkili mercilere belge vermenin banka sırlarının ihlali sayılamayacağına ilişkin gerekli yasal değişikliklerin yapılması.

5.11. Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (INTERPOL)

Interpol; Avrupa devletlerinin yarıya yakınının 1904 yılında St. Petersburg'da imzaladıkları anti-anarşist protokolü ve yine bu devletlerin katılımıyla düzenlenen Roma Konferansı Avrupa kıtası dâhilinde polislerin işbirliği, bilgi transferine dayanan ve polis teşkilatları arasında sistemli, kalıcı bir resmi işbirliğinin temellerini oluşturan iki önemli anlaşma olarak kayıtlara geçmiştir. Polis teşkilatlarının işbirliğini amaç edinerek daha kapsamlı olarak atılan ilk adım, Nisan 1914 tarihinde Monaco'da düzenlenen ve aynı zamanda Interpol'ün kuruluşuna vesile olan I. Uluslararası Kriminal Polis Kongresi'dir. Kongreye 14 ülkeden avukat, hâkimlerin de aralarında bulunduğu 188 delege katılmıştır ve devam eden süreçte 1923 yılına gelindiğinde Viyana Polis Teşkilatının öncülüğünde Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu (ICPC) kurulmuştur (Jensen, 1998: 16).

1956'da üye devletlerin katılımıyla kabul edilen Interpol Ana Tüzüğü'nün 2. maddesinde Interpol'ün kuruluş amacı "tüm kriminal polis otoriteleri arasında, değişik ülkelerdeki yasalar çerçevesinde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ışığı altında, karşılıklı olarak en geniş düzeyde yardımlaşmayı sağlamak ve adi suçların önlenmesi ile bastırılmasına katkı da bulunacak kuruluşlar teşkil etmek ve bunları geliştirmek" (Interpol, 2019) şeklinde düzenlenmiştir. Interpol'ün temel misyonu polis teşkilatları arasında suçu önleme ve suçlularla mücadele kapsamın da dünya genelinde birlik olmayı sağlamaktır. Interpol, günümüzde çok farklı alanda suçluyla ve suçla uluslararası seviyede mücadele etmektedir. Bu suçlar (Karaman, 2019: 6706):

Interpol tarafından 8 tür bülten yayımlanmaktadır. Bu bültenler İspanyolca, Arapça, İngilizce ve Fransızca dillerinde yayımlanmaktadır. Bu 8 bültenin her birinin yayınlanma amacı farklı farklıdır.

Kırmızı Bülten; Herhangi bir kişinin yargılanması veyahut cezasının infazı için şahsın iadesi amacıyla bulunması ve geçici olarak tutuklama isteğidir. Ancak Interpol üye devletleri kırmızı bültene konu olmuş şahsı tutuklamaya zorlayamaz. Sarı Bülten; Kayıp şahısların bulunabilmesi için çıkartılan bültendir. Mavi Bülten; Bilgi toplama amaçlı uluslararası bir suçlunun kimliğinin tespit edilebilmesi ve şahsın karışmış olduğu olayların tespiti için hazırlanan bir bülten şeklindedir. Yeşil Bülten; Suç işleyen bir şahsın bu suçu tekrar tekrar işlemesi ve bu suçu başka ülkelerde de işleme olasılığıyla istihbarat sağlamak amacıyla yayımlanan bültendir. Siyah Bülten; Kimliğinin tespit edilmesi mümkün olmayan cesetler ve tanımı yapılamayan kuruluşların bulunabilmesi amacıyla çıkarılan bülten türüdür. Turuncu Bülten; Kamu güvenliğiyle ilgili tehdit olabilecek işlem ve faaliyetler konusunda uyarılar yapmak için çıkarılan bir bültendir.

Interpol bünyesinde suç örgütlerinin analizleri yapılarak örgütlerin hedefleri, teknikleri vb. konularda bilgiler toplanmaktadır. Kara para aklama suçunun uluslararası bir boyut kazanması ve ülkelerin kamu düzenine tehdit oluşturmasına Interpol sessiz kalmayarak 1994 yılında Genel Kurul kararıyla kara para aklamaya ulus üstü düzeyde savaşılabilmek amacıyla özel bir birim olan FOPAC'ı (Fonds Provenant d'Activités Criminelles) (Suçtan Kaynaklanan Gelirleri İzleme Kurulu) kurmuştur. Bu grup özellikle yasa dışı kaynaklı suç gelirlerine el konulması, müsadere konularında ve mali suç konularında uzman, dinamik bir yapıdır (Bayraktar, 2000: 41).

5.12. Avrupa Konseyi ve Pompidou Grubu

Avrupa Konseyi 10 ülkenin katılımıyla 1949 yılında kurulmuş olup konseyin merkezi Strasburg'da bulunmaktadır. Günümüzde 47 üye ülkesiyle Avrupa kıtasının tamamına hükmeden Konsey, Avrupa kıtası genelinde başta hukuk ve insan haklarının güvence altına alınması, eğitim-öğretim, kültür-sanat alanlarında anlaşmaları kabul eden, devletlerarası üst düzey bir kuruluştur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 'de Avrupa Konseyi bünyesinde faaliyet göstermektedir. Konsey üye olan devletlere hukuk oluşturma (tüzük, yönerge ve görüş açıklama) ve uygulanmasını takip etme yetkisine sahiptir (Tekinalp ve diğerleri, 2000: 210).

Avrupa Konseyi'nin kara paranın aklanmasının önlenmesiyle mücadelede üye devletlerin korunması amacıyla faaliyet gösteren birimi ise Pompidou Grubudur. Bu grup 1971 yılında dönemin Fransa Cumhurbaşkanı olan Georges Pompidou'nun girişimleri sonucunda kurulmuştur (Şahinler, 2006: 140).

5.13. Europol

Europol diğer adıyla Avrupa Polis Teşkilatı'nın diğer merkezi Hollanda'nın Lahey kentindedir. Europol 1976'da kurulan TREVİ (Terörizm, Radikalizm, Aşırılık ve Uluslararası Şiddet) (Terrorism, Radicalism, Extremism, Violence International) isimindeki uluslararası kuruluşun devamı niteliğindedir.

1988'in Ekim ayında Europol ismiyle resmîyet kazanan kuruluş, 1999'da tam anlamıyla çalışmaya başlamıştır. Günümüzde 27 ülkede faaliyet gösteren 600'den fazla personeli olan bir kuruluştur. Europol, Avrupa Birliği'nde ki üye devletler ile birliğin ortak faaliyet yürüttüğü diğer bazı ülkelerin polis teşkilatları arasında uluslararası boyutta terör, organize suçlar gibi konularda iş birliği, suç analizi yapma, istihbarat toplama ve iletişim kanalları oluşturma amacıyla kurulmuştur. Europol'ün iş sahalarına; uyuşturucu ticareti, çocuk pornografisi, insan ticareti, kalpazanlık, yasa dışı göç suçu, nükleer ve radyoaktif maddelerin yasa dışı ticareti ve kara para aklama faaliyeti

girmektedir. Europol ile Türkiye arasında teknik ve stratejik seviyede işbirliğine olanak sağlayan anlaşma 15.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir (İpek, 2000: 64).

5.14. Egmont Grubu

Üye devletlerin ulusal alanda kara para aklamayla mücadelelerine destek vermek ve aynı zamanda da uluslararası düzeyde bilgi alışverişinin önündeki engellerin kaldırılabilmesi amacıyla Brüksel’de 24 ülke ile 8 uluslararası kuruluşun toplanmasıyla 9 Haziran 1995 yılında kurulmuştur. İsmi Brüksel’deki Egmont-Erenberg isminde ki saraydan almıştır (Yılmaz, 2006: 107).

Suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadelede en önemli öge ‘Şüpheli İşlem Bildirimi’ olmuştur. Ülkeler banka ve mali kurumlardaki yapılan faaliyetler sonucunda ortaya çıkan şüpheli işlemlerle ilgili olarak bildirimlere konu olan her türlü mali bilgi ve belgeyi toplamak, sentezlemek ve yetkili organlara bildirmek üzere “Mali İstihbarat Birimleri”(FIU)(Financial Intelligence Units) oluşturmuşlardır. İşte Egmont üye ülkeler arası bilgi alış verişini FIU aracılığıyla yapmaktadır (Üstün, 2008: 35).

Türkiye’nin mali istihbarat kurumu MASAK’dır. Üye ülkeler arasındaki istihbari bilgilerin daha hızlı ve güvenli bir şekilde aktarımı için 1997 yılında Egmont Güvenlik Ağı (ESW) (Egmont Security Web) bilgisayar ağ sistem yazılımı kurulmuştur. ESW ağ sistemi sadece ağa dâhil olan mali istihbarat kuruluşlarının kullanımına açık olarak hizmet vermektedir. Egmont’a 2020 yılı itibariyle 159 ülke üye olup Türkiye Haziran 1998 ‘de üyeliğe dâhil olmuştur. MASAK 2001 yılı itibariyle de ESW’ye katılarak bilgi paylaşım ağı kullanıcısı olarak sistemden faydalanmaktadır (Üstün, 2008: 36).

5.15. Uluslararası Şeffaflık/Saydamlık Örgütü

Mayıs 1993’de Berlin’de kurulmuş olan uluslararası faaliyetleri olan sivil toplum örgütüdür. 100’ün üzerinde ülkede faaliyet göstermektedir. Berlin’de bulunan ve çokta büyük olmayan bir sekreterlik bürosu ile uluslararası şeffaflık hareketinin koordinesi yürütülmektedir. Ayrıca Londra’da faaliyet gösteren araştırma bölümü vardır (www.transparency.org/05.04.2021).

Uluslararası Saydamlık Örgütü (Transparency International-TI)’nin kuruluş amacı yolsuzlukla mücadele olup bu alanda kurulan ilk ve tek uluslararası özellikte sivil toplum örgütüdür. Şeffaflık Örgütü’nün misyonu, dünyadaki tüm ülkeleri kapsayacak şekilde güvenilirlik sistemlerini teşvik ederek güçlendirmek maksadıyla küresel bir koalisyon oluşturarak, yolsuzluğun her şekliyle mücadele etmektir. Bu ana hedef doğrultusunda Şeffaflık Örgütü kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerini izleyerek topladığı verileri kamuoyuyla paylaşan bir sivil toplum örgütüdür.

5.16. Wolfsberg Grubu

12 banka temsilcisinin kara para aklamayla mücadelede standartları belirleyebilmek amacıyla 2000 yılında İsviçre’deki Wolsberg isimli şatoda bir araya gelerek kurdukları birliktir. İlkeler ilk olarak 2002 yılında sonrasında da 2012 yılında revize edilmiştir (Ütük, 2009: 53). Wolfsberg Grubunun, kara para aklama ve terör örgütlerinin finansmanı ile ilgili olarak hazırladığı dökümanların kapsamı maddeler halinde aşağıda belirtilmiştir (Üstün, 2008: 33):

1- Özel Bankacılık Prensipleri: Müşteri kabulü ve kabul işlemlerine azami dikkat gösterilmesi, şüpheli işlem bildirimleri, kayıt tutulması ve kara para aklamayla mücadele sisteminin oluşturulmasını içermektedir.

2- Kara para Aklamaya Karşı Muhabir Bankacılık Prensipleri: Uluslararası faaliyet gösteren bankaların paravan bankalardan uzak durmaları, onlarla iş ilişkisi içinde bulunmamaları konusunda uyarılarda bulunulmuştur.

3- Risk Temelli Yaklaşım Rehberi: Rehberde olası kara para aklama risklerini etkili bir şekilde yönetebilmek için kurumlara yardımcı olmak ve bilgi akışı sağlamak amaçlanmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

İnsanoğlu sınırsız ihtiyaçlarını sınırlı kaynaklarla karşılayabilmek için gelire ihtiyaç duyar ve bu geliri de yasal yollardan elde etmesi gerekmektedir. Bu faaliyeti yerine getirirken bazıları yasal olarak elde ettiği kazancı ilgili makamlardan gizleyerek veya eksik göstererek haksız kazanç elde ederken bazıları da başlangıcından sonuna kadar kanunun çizdiği sınırların dışına çıkarak konusu suç teşkil eden fiiller aracılığıyla kazanç elde etmektedirler.

Küreselleşme ve sermayenin liberalleşmesi bir yandan dünya ekonomisine olumlu yansımalar sağlarken diğer taraftan kara para aklayıcılarına kolaylıklar ve rahat hareket edebilecekleri alanlar sağlamaktadır. Suç geliri elde edilmesi, aklanması ve bu gelirin gizlenebilmesi gelişen teknolojiyle daha kolay bir hal almıştır.

Girdiği uzun dönemde iktisadi açıdan hiçbir fayda sağlamayan, bilakis sorunlara neden olan kara para artık ülkelerin bireysel mücadelelerle üstesinden gelemeyecekleri bir sorun haline gelmiştir. Bu sorun artık uluslararası bir mesele olarak değerlendirilerek çözümlenmelidir. Tek bir ülkenin iç hukuk kurallarıyla üstesinden gelemeyeceği bu sorunla mücadele için uluslararası düzeyde düzenlemelerin yoğunlaşmasıyla başarıya ulaşılabileceği ortak kabul gören bir sonuçtur. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, OECD ve Avrupa Konseyi'nin çalışmaları üst düzeydedir ve Viyana Konvansiyonu, Mali Eylem Görev Gücü (FATF) ve Strazburg Konvansiyonu öne çıkan oluşumlardır.

Türkiye'de kara para ile mücadele de hukuksal düzenlemelerin yanı sıra mali istihbarat birimi olan " Mali Suçları Araştırma Kurulu" MASAK mücadelede baş aktör olarak yer almaktadır. Kara paranın aklanmasıyla mücadelenin daha etkin olabilmesi için yapılması gerekenleri şöyle sıralayabiliriz.

1- Öncelikle suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadelenin uluslararası boyutu ön plana çıkarılarak uluslararası sözleşmeler ve kuruluşlara üye olan devletlerin sayısının artırılması gerekmektedir. Topyekûn mücadele suç örgütlerinin hareket alanını minimuma indirgeyecektir.

2- Kara para aklamayla mücadelede finans kuruluşları ve bankaların üzerlerine düşen sorumlulukları ciddiyetle yapmaları sağlanarak, özellikle bankaların bildirimlerini ilgili kurumlara zamanında ve doğru olarak yapmalarının sağlanabilmesi, denetimlerin eksiksiz uygulanabilmesi için her türlü yasal düzenlemenin titizlikle yapılması gerekmektedir.

3- Türkiye'de organize suç örgütleriyle mücadele eden Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığının etkinliğinin artırılarak bu birimdeki çalışan personelin uzmanlaştırılmasına ağırlık verilerek MASAK ile işbirliğinin maksimum düzeye çıkarılması önem arz etmektedir.

4- Kara parayla mücadelede kurumlar arası işbirliği kapsamında medyanın imkân ve olanaklarından azami ölçüde faydalanarak, medyanın suçu ve suçluyu öven yayınlardan kaçınması, bu tür suçları kınaması, haksız kazançlar elde edilerek zenginleşmenin toplumda ekonomik ve ahlaki erozyonuna neden olduğunun konu edildiği yayınların yaptırılması hususunda çalışmalar yapılmalıdır.

5- Devletler, terörizme ve suç örgütlerine finans sağlama amacıyla kripto para birimlerinin kullanılmasını engelleyebilmek ve hızlı ve etkili bir şekilde cevap verebilmek için güçlü uzman ekipleri oluşturarak, onları anonimliğe rağmen kanundışı faaliyetleri takip etme, detayları analiz edebilme konusunda eğitmelidir.

Kaynakça

- Addison, T. V. (2009). Shotting blanks: the waron tax havens. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 16, 2, 706-727.
- Akar, Y. (1997). *Kara paranın aklanması*. Yayın No:90, 1. Baskı. Ankara, SPK Yayınları.
- Aydın, S. & Yılmaz, Y. (2014). *Yolsuzluk ve mali suçlar*. 4. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, S. (2008). *Kara para aklama ve terörizmin finansmanı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydınşakir, E. (2008). *Kara para aklamayla mücadele*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Aydoğan, N. & Akpınar, Ö. (2016). Sigorta sektöründe kara para aklama, fatf raporları ve aklama tiyolojileri. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 38(1), 31-55.
- Aykın, H. (2010). *Aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin küresel boyutu*. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No:406, Ankara.
- Aykın, H. (2007). Kara paranın aklanmasıyla mücadele konusundaki temel uluslararası metinler ve oluşumlar. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, 25, 33-40.

- Başak, R. (2003). *50 soruda kara para ve kara paranın aklanmasının önlenmesi*. İstanbul: İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası.
- Başak, R. (1998). *50 soruda kara para ve kara paranın aklanmasının önlenmesi*. Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayın No: 206.
- Bayraktar, K. (2000). *Kara para aklama suçu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Berber, B. (2019). *Kara para aklama işlemleri ve finansal sisteme etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Bozdoğanoglu, B. (2014). Sanal para birimi bitcoin'in kayıt dışı ekonomi ile kara para faaliyetlerine etkisi ve vergilendirilmesi. *Mali Hukuk Dergisi*, 10 (111), 2-17.
- Çakın, H. M. (2019). *Türkiye ve dünya boyutlarıyla kara para gerçeği ve aklama suçu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Çelik, K., Koçağra, S. I., & Güler, K. (2000). *Kara para aklama tanımı, aşamaları, yöntemleri ve ilgili uluslararası çalışmalar*. Ankara: MASAK Yayın No:1.
- Değirmenci, O. (2007). 5237 sayılı kanunda düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun 4208 sayılı kanundaki düzenleme ile karşılaştırılması. (Ed. S. Aydın) *Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Eğilmez, M. (2019). *Ekonominin temelleri (kaoramlar ve kurumlar)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erdağ, N. (2007). *Kayıt dışı, kara para, yolsuzluk*. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2009). *Kara para aklamanın makroekonomi üzerine etkileri ve Türkiye incelemesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ergül, E. (2008). Suç gelirlerine el koyma ve müsadere alanında uluslararası adli işbirliği. (Ed. S. Aydın) *Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı*, Ankara: Adalet Yayınları.
- Ergül, E. (2001). *Kara para endüstrisi ve aklama suçu*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Gilmore, W. C. (1992). International efforts to combat money laundering. *Common Law Bulletin*, July, 1132.
- Güner, S. (2003). *Organize suç örgütleri, kara para ve aklanması*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Hondu, E. (2005). *Sermaye piyasası kanunu bakımından kazanç müsadereci*. Yeterlik Etüdü, Sermaye Piyasası Kurulu Hukuk İşleri Dairesi, Ankara.
- İpek, H. (2000). *Bir sorun kara para ve kara paranın aklanması*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kaçar, H. (1999). Abd'de kara paranın aklanmasının önlenmesi faaliyetlerine genel bir bakış. *Mükellefin Dergisi*, 2, 34, 16-130.
- Karaman, İ. (2019). Terörizm ile mücadelede uluslararası polis işbirliği. *Social Sciences Studies Journal*, 5 (50), 6701-6712.
- Mali Eylem Görev Grubu (2000). *Kara para aklama tiyolojileri*. Ankara: MASAK Yayın No:7.
- Mavral, Ü. (2001). *Kara para kayıt dışı ekonomi ilişkisi ve Türkiye'ye yansımaları*, Ankara: Şafak Matbaacılık, Vergi Denetmenleri Derneği Yayını.
- Mavral, Ü. (2003). *Kara para (kayıt dışı ekonomi ilişkisi ve Türkiye'ye yansımaları)*. Ankara: Maliye Hukuk Yayınları.
- Mete, Ö. L. & Kaynak, M. (2006). *Derin devlet*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Öztürk, A. (2004). *Kara para aklama suçuyla ulusal ve uluslararası düzeyde mücadele*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Saatçi, B. (1996). Kara paranın aklanmasının önlenmesine ilişkin uluslararası girişimleri. *Bankacılar Dergisi*, 3 (56), 3-7.
- Sırma, İ. & Saldanlı, A. (2015). Kara para aklamada sermaye piyasası araçlarının kullanımı. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 3 (3), 108-118.
- Şahin, B. (2010). Kara para ve kara paranın aklanmasına ilişkin ulusal-uluslararası düzenlemeler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), 152-173.
- Şahinleri, D. (2006). *Dünyada ve Türkiye'de kara para sorunu: karşı önlemler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Tekinalp, G. & Tekinalp, Ü. (2000). *Avrupa Birliği hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi.

- Ünlü, U. (2019). Kara para aklamada yeni yöntemler ve kara paranın ekonomi üzerindeki etkileri. *Sayıştay Dergisi*, 113, 155-179.
- Üstün, O. (2003). Mali eylem görev gücünün (FATF) yeni kırk tavsiye kararı neler getiriyor. *Bankacılar Dergisi*, 47, 16-37.
- Üstün, O. (2008). Kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede uluslararası girişimler ve araçlara toplu bakış. *Bankacılar Dergisi*, 65, 19-36.
- Ütük, Ö. (2009). Terörizmin finansmanı ile uluslararası mücadele. *Bütçe Dünyası*, 3(32), 43-55.
- Yetim, S. (2000). *Kara paranın aklaması, boyutları ve mafyokrasi*. İstanbul: Nesil Basımevi.
- Yılmaz, M. (2017). *Kara para aklama ve Türkiye boyutu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yılmaz, S. (2006). *Kara paranın aklanması ve Türkiye boyutu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- 4208 Sayılı Kara paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun, http://www.masak.gov.tr/media/portals/masak2/files/Ek_1.pdf (18.12.2020).
- E. MEVZUAT (2020). 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5549> (13.10.2020).
- E. MEVZUAT (2020). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf> (11.10.2020)
- MASAK Sunuş - T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (hmb.gov.tr) (E.T. 12.01.2021).
- MASAK Sunuş-2019 Yılı Faaliyet Raporu - T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (hmb.gov.tr) (01.03.2021)
- MASAK (2008). (<http://www.masak.gov.tr/sucgelirlerininaklanmasi/kronoloji.htm> (10.03.2021)
- <https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/kripto-para-raporu-2020/> (14.06.2021).
- <https://web.archive.org/web/20120429021412/https://www.transparency.org/whoweare/organisation> (05.04.2021).

Extended Abstract

Aim and Scope

Black money negatively affects the macro and micro economy, financial system and international markets in a country. When the historical development of black money is examined, the first appeared concept in the international literature is money laundering. The concept of money laundering means that the income is obtained from crime, therefore it is dirty and must be laundered and cleaned in order to use it. Criminal gangs launder the money in question through various methods in order to prevent the proceeds of crime obtained as a result of the predicate crime from being confiscated. In this study, the issues of combating money and money laundering activities, which are growing day by day, threatening the national and international security of countries and causing economic instability, are discussed from national and international perspectives, and the developments and regulations on this issue and the activities of national and international organizations are examined.

Methods

It was in the 1970s that money laundering activity was introduced to the international literature as a concept and perceived as a problem to be tackled. Black Money and money laundering which is the income from crime, damages the economic and social structures of the countries and erodes the existing economic policies. In addition, it causes destruction in the financial structures of the countries, distorting the competition in the sectors of the economy and causing unfair profits. The study was brought into a whole by examining the Turkish and English literature. In particular, the internet resources of international institutions created to prevent money laundering have been examined.

Findings

Almost all of the money laundering methods are integrated into the financial system as money laundered by going through similar stages. Money laundering is done in 3 stages. These stages are placement, separation and integration. Money laundering methods consist of smurfs, smashing, using tax havens, auto finance, fictitious companies, cryptocurrencies and the like. According to the

United Nations, approximately \$1.6 trillion is laundered each year. It is not possible to say that the crime of money laundering has been prevented due to the large number of international organizations fighting money laundering and the lack of full cooperation.

Conclusion

Things to do in order to be more effective in the fight against money laundering are as follows: First of all, the international dimension of the fight against money laundering should be brought to the fore and the number of states that are members of international conventions and organizations should be increased. It should be ensured that financial institutions and banks take their responsibilities seriously in the fight against money laundering. States should prevent the use of cryptocurrencies to finance terrorism and criminal organizations.